

MBSTS

MESLEKİ BİLGİLER

SEVİYE TESPİT SINAVI

KUR'AN BİLGİSİ

MBSTS

BÖLÜM 1: **TECVİD BİLGİSİ**

ZİHİN HARİTASI - BAŞLIKLAR

İdğam'ın Tanımı

Tenvin ve Sâkin Nûnlu İdğamlar

- Ğunnesiz İdğam (İdğâm-ı bilağunne)
- Ğunneli İdğam (İdğâm-ı maalğunne)

Harflerin İdğamı

- İdğâm-ı Misleyñ
- İdğâm-ı Mutecâniseyn
- İdğâm-ı Mutekâribeyñ
- İdğâm-ı Şemsiyye

İdğam'ın Tanımı

- İdğam, önceki sâkin sonraki harekeli iki harfin birbirine katılarak şeddeli okunmasıdır. İki harfin sesleri tek sese dönüşmüşse buna tam idğam; sâkin olan birincinin sesi ikinciye tam olarak dönüşmezse buna da nâkıs idğam denir. **أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ** ve **أَحَطُّ** örneklerindeki idğamlar bu türdendir.
- İdğamlar iki grupta incelenebilir. Bunlar, tenvin ve sâkin nûn'un dahil olduğu idğamlar ve harflerin idğamıdır.

Tenvin ve Sâkin Nûnlu İdğamlar

- Tenvin ve sâkin nûn'un neden olduğu idğamlar ğunnesiz ve ğunneli idğamlardır.
- Ğunnesiz İdğam (İdğâm-ı bilağunne)'ın harfleri ل ve ر harfleridir. Kelime tenvinli veya sâkin nûn'lu bir harfle biter, bir sonraki kelime de ل veya ر harfiyle başlarsa ğunnesiz idğam yapılır.

مِنْ رَبِّهِمْ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ خَيْرًا لَهُمْ
تَوَّابٌ رَّحِيمٌ مِنْ لَدُنْكَ

örneklerinde olduğu gibi.

Tenvin ve Sâkin Nûnlu İdğamlar

Ğunneli idğam (idğâm-ı maalğunne)'ın harfleri ي م ن و harfleridir. Kelime tenvinle veya sâkin nûn la biter, bir sonraki kelime de yukarıdaki harflerden biriyle başlarsa bu kelimeler arasında ğunneli idğam olur.

فَمَنْ يَعْمَلْ مَنِ يَشَاءُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

örneklerinde olduğu gibi.

Tenvin ve Sâkin Nûnlu İdğamlar

Ğunne, gizli nûn demektir ve genizden seslendirilir.

Ğunneli İdğam (İdğâm-ı maalğunne)'da idğam iki biçimde gerçekleşir:

Sâkin nûn veya tenvinden sonra ن veya م geldiğinde, ğunneli tam idğam olur.

Sâkin nûn veya tenvinden sonra و veya ي gelirse ğunneli nâkıs idğam olur. Ğunneli İdğam (İdğâm-ı maalğunne) icra edilirken süre ğunnesiz idğamın icra süresinden daha uzundur.

Ğunneli Nâkıs İdğam'da sâkin nûn ile و ve ي harfleri ayrı kelimelerde bulunmalıdır. Sâkin nûn ile bu iki harf aynı kelimedede yan yana gelirse idğam yapılmaz, İzhâr yapılır.

Harflerin İdğamı

- Harflerin İdğamı, tenvin ve sâkin nûn'un yer almadığı idğamlardır.
- Mahreçleri ve sıfatları aynı olan iki harften sâkin olanın harekeli olan ikincisine idğam edilmesine İdğâm-ı misleyn denir.

فَمَا رِبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ عَلَيْهِمْ مَوْثِقًا وَاذْكُرْ رَبَّكَ وَالْأَيُّغْتَبُ بَعْضُكُمْ

بَعْضًا إِذْ ذَهَبَ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ

örneklerinde olduğu gibi.

İdğâm-ı Misleyn

- İdğâm-ı misleyn, ğunneli ve ğunnesiz olarak gerçekleşir. Sâkin nûn'dan sonra harekeli nûn ve sâkin mimden sonra harekeli mim gelirse idğam ğunneli yapılır. Buna İdğâm-ı misleyn maalğunne denir.

وَمَنْ نَعَمَّرَهُ كَمْ مِنْ فِئَةٍ وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ مِنْ نَارٍ

- örneklerinde olduğu gibi.
- ن ve م harflerinin dışındaki harfleri birbirine idğam edildiğinde ğunnesiz idğam yapılır. Buna da İdğâm-ı misleyn bilâğunne denir.

İdğâm-ı Mutecâniseyn

- Mahreçleri aynı, sıfatları farklı iki harften, sâkin olanın harekeli olana idğam edilmesine İdğâm-ı mutecâniseyn denir.
- İdğâm-ı mutecâniseyn'i mahreçlerine göre üç grupta inceleyebiliriz:
- ط , د ve ت harfleri arasındaki idğamlar:

وَدَّتْ طَائِفَةٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۖ وَقَالَتْ طَائِفَةٌ لِّئِن بَسَطْتَ
فَلَمَّا أَثْقَلتْ دَعَوَا اللّٰهَ

örneklerinde olduğu gibi.

- ظ , ذ ve ث harfleri arasındaki idğamlar

اِذْ ظَلَمْتُمْ ۖ اِذْ ظَلَمْتُمْ ۖ يٰٓاِهْتُمْ ذٰلِكَ

örneklerinde olduğu gibi.

İdğâm-ı Mutecâniseyn

- ث harfinin ذ harfine idğam edilmesinin Kur'ân -ı Kerîm 'deki tek örneği **يَلْهَثُ ذَٰلِكَ** (A'raf, 7/176) ifadesidir. Âsım kıraatine göre bu iki kelimenin idğamlı veya İzhârlı olarak iki şekilde okunması caizdir.
- ب ve م harflerinin idğamı:
- Kur'ân-ı Kerîm'de bunun tek örneği **يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا** (Hûd, 11/42) âyetidir. Âsım kıraatinde hem idğamlı hem de İzhârlı okunuşu caizdir. Ancak idğamlı okunuşu tercih edilmiştir.

İdğâm-ı MÜtekâribeyn

- Çıkış yerleri ve sıfatları birbirine yakın olan harflerin idğamına İdğâm-ı mütekâribeyn denir. İdğâm-ı mütekâribeyn'i doğuran harfleri iki grupta ele almak gerekir:
- ل ve ر harfleri arasında ortaya çıkan idğam:
- قُلْ رَبِّ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ örneklerinde olduğu gibi.

İdğâm-ı MÜtekâribeyn

- ق ve ك harflerinin idğamı:
- Bu harflerin idğamının Kur'ân'daki tek örneği **الْمَ نَخْلُقُكُمْ** (Murselât, 77/20) ifadesidir.
- Lâm-ı ta'rif'in, kendisinden sonra gelen 14 şemsî harfe idğâm edilerek okunmasına idğâm-ı şemsiyye denir.

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

harfleri şemsî harflerdir.

الذَّائِبُونَ النَّوَابِيسُ الدُّنْيَا وَالذَّارِيَاتِ الرَّحْمَنِ الزَّكْوَةَ السَّمِيعُ الشَّاكِرِينَ الصَّدَقَاتِ وَالنَّاسِ

- örneklerinde olduğu gibi.
- Yukarıdaki örneklerde *lâm-ı ta'rif* okunmaz şemsî harfler şeddeli olarak okunur.

İdğâm-ı Şemsiyye

- İdğâm-ı şemsiyye ğunneli veya ğunnesiz olmak üzere ikiye ayrılır:
- **1.İdğâm-ı şemsiyye maalğunne:** *Lâm-ı ta'rif*'ten sonra ن harfi geldiğinde idğâm-ı şemsiyye maalğunne olur. النَّجْمُ وَالنَّاسِ النَّعِيمِ örneklerinde olduğu gibi.
- **2.İdğâm-ı şemsiyye bilâğunne:** *Lâm-ı ta'rif*'ten sonra ن harfi dışında şemsî harflerden biri geldiğinde idğâm-ı şemsiyye bilâğunne olur.
- وَالذَّارِيَاتِ الرَّحْمَنِ الزَّكَاةِ السَّمِيعِ örneklerinde olduğu gibi.

ÖRNEK SORULAR

İdğâmla ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İdğâm sözlükte bir şeyi bir şeyin içine katmak demektir.
- B) Ğunneli idğâm icra edilirken süre ğunnesiz idğâmın icra süresinden daha uzundur.
- C) İdğâmın faydası, telaffuzda kolaylıktır.
- D) Yapılışlar bakımından idğâmlar tam, nâkıs ve mutevassıt diye üçe ayrılır.**
- E) Tenvîn ve sâkin nûn ile oluşan idğâmlar ğunnesiz ve ğunneli idğâmlardır.

ÖRNEK SORULAR

Aşağılardan hangisi harflerin idğamlarından biri değildir?

A) İdğâm-ı Misleyn

B) İdğâm-ı Şemsiyye

C) İdğâm-ı Mutekâribeyn

D) İdğâm-ı Mutecâniseyn

E) İdğâm-ı Maalğunne

ÖRNEK SORULAR

Aşağıda sözlük anlamları ile birlikte verilen tecvid kurallarından hangisinin anlamı yanlıştır?

- A) Vakf: Tutmak
- B) Sekte: Susmak
- C) Kalkale: Sarsmak
- D) İzhâr: Ortaya çıkarmak
- E) İhfâ: Gizlemek

ÖRNEK SORULAR

عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ

Bu ibarede altılı çizili yerde hangi tecvîd kuralı vardır?

- A) İdğâm-ı misleyn maalğunne
- B) İdğâm-ı misleyn bilâğunne
- C) İdğâm-ı maalğunne
- D) İdğâm-ı mutekâribeyn
- E) İdğâm-ı mutecâniseyn

ÖRNEK SORULAR

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

(Tebbet, 111/1)

Bu ayette altı çizili yerde uygulanan tecvîd kuralları aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) İdğâm-ı misleyn maalğunne / medd-i munfasıl / medd-i tabîi / idğâm-ı maalğunne
- B) İdğâm-ı misleyn bilâğunne / medd-i munfasıl / medd-i tabîi / idğâm-ı bilâğunne
- C) İdğâm-ı misleyn bilâğunne / medd-i munfasıl / medd-i tabîi / idğâm-ı maalğunne
- D) İdğâm-ı misleyn maalğunne / medd-i muttasıl / medd-i tabîi / idğâm-ı maalğunne
- E) İdğâm-ı misleyn bilâğunne / medd-i muttasıl / medd-i tabîi / idğâm-ı bilâğunne

ÖRNEK SORULAR

“İdğâm-ı maalğunne tam ve nâkıs olmak üzere ikiye ayrılır.”

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisinde nâkıs idğâm vardır?

A) وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

B) مِنْ مَّاءٍ

C) مِنْ مَنِيٍّ

D) عَذَابٌ مُّقِيمٌ

E) شَيْءٌ نُكْرٌ

ÖRNEK SORULAR

I. صِنْوَانٌ

II. بُنْيَانٌ

III. وَمَنْ يُؤْمِنُ

IV. أَنْبَاهُمْ

Bunlardan hangisinde idğâm-ı maalğunne yoktur?

A) Yalnız III

B) Yalnız IV

C) I ve II

D) I, II ve III

E) I, II ve IV

ÖRNEK SORULAR

إِرْكَبْ مَعَنَا

Bu ibarede hangi idğâm çeşidi vardır?

- A) İdğâm-ı misleyn maalğunne
- B) İdğâm-ı misleyn bilâğunne
- C) İdğâm-ı mutecâniseyn**
- D) İdğâm-ı mutekâribeyn
- E) İdğâm-ı şemsiyye

ÖRNEK SORULAR

كَأَنَّ بَدْرَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (Mutaffifîn, 82/14)

Bu ayette aşağıdaki tecvîd kurallarından hangisi yoktur?

- A) Sekte
- B) İdğâm-ı misleyn bilâğunne
- C) İdğâm-ı misleyn maalğunne
- D) Hükümü'r-râ
- E) İdğâm-ı mutekâribeyn

